

Vec C-638/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum konania:

25. november 2020

Vnútroštátny súd:

Överklagandenämnden för studiestöd

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

14. október 2020

Odvolaťel:

MCM

PRACOVNÝ DOKUMENT

ÖVERKLAGANDENÄMNDEN FÖR STUDIESTÖD (Národná odvolacia rada pre študentskú podporu, Švédsko, ďalej len „ÖFS“)

[omissis]

NAPADNUTÉ ROZHODNUTIE

Rozhodnutie Centrala studiestödsnämnden (Švédska rada pre financovanie štúdia, Švédsko, ďalej „CSN“) z 8. apríla 2020 [omissis]

VO VECI

finančnej podpory pre študentov určenej na štúdium v zahraničí; teraz návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore Európskej únie,

Överklagandenämnden (Odvolacia rada, Švédsko, ďalej len „odvolacia rada“) prijala toto

ROZHODNUTIE

V tejto veci sa v zmysle článku 267 [ZFEÚ] podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Odvolacia rada rozhodla do prijatia rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie prerušiť konanie.

NÁVRH NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

Skutkový stav

- 1 MCM, ktorý má rovnako ako jeho otec švédsku štátnu príslušnosť, žije od narodenia v Španielsku. V marci 2020 podal na CSN (orgán zodpovedný za poskytovanie finančnej podpory pre študentov vo Švédsku) žiadosť v súvislosti so svojím štúdiom na univerzite v Španielsku, ktoré sa začalo v januári 2020. Vo svojej žiadosti MCM okrem iného uviedol, že jeho otec žije a pracuje vo Švédsku od novembra 2011, avšak predtým bol ako migrujúci pracovník aktívny približne 20 rokov v Španielsku.
- 2 CSN zamietla žiadosť MCM s odôvodnením, že nespĺňa podmienku pobytu vo Švédsku v zmysle kapitoly 3 § 23 ods. 1 studiestödslagen (1999:1395) [zákon (1395:1999) o študentskej finančnej podpore, ďalej len „zákon o študentskej finančnej podpore“] a že podporu mu nemožno poskytnúť v zmysle ani jednej z výnimiek stanovených v kapitole 12 § 6-6b föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel (CSNFS 2001:1) [pravidlá a všeobecné usmernenia CSN týkajúce sa poskytnutia finančnej podpory študentom (CSNFS 2001:1)].

- 3 Na podporu svojho rozhodnutia CSN rovnako uviedla, že ani na základe práva Únie nie je možné uplatniť výnimku z požiadavky pobytu. Tento orgán konštatoval, že MCM nesplnil alternatívnu požiadavku začlenenia do [švédskej] spoločnosti, ktorú tento orgán vyžaduje v prípadoch, že žiadateľ nespĺňa požiadavku pobytu a žiada o finančnú podporu na štúdium v inej krajine EÚ.
- 4 CSN okrem toho poukázala na to, že MCM nemôže svoje právo na študentskú finančnú podporu odvodiť ani zo skutočnosti, že jeho otec predtým využil svoje právo na voľný pohyb a pôsobil ako migrujúci pracovník v Španielsku. V tejto súvislosti sa uvedený orgán domnieval, že otec sa už za migrujúceho pracovníka nemôže považovať, keďže od roku 2011 žije a pracuje vo Švédsku.
- 5 Proti tomuto rozhodnutiu sa MCM odvolal. V odôvodnení svojho odvolania poukázal najmä na okolnosti, ktoré podľa neho podporujú jeho tvrdenie, že by sa mal vnímať ako osoba, ktorá je začlenená do švédskej spoločnosti a že jeho otec by sa mal stále považovať za spätého so Španielskom.
- 6 CSN vo svojich pripomienkach k odvolaniu podanému na Överklagandenämnden, ktorá je v zmysle kapitoly 6 § 11 ods. 1 zákona o študentskej finančnej podpore odvolacím orgánom, potvrdila svoje skoršie stanovisko. Poukázala však tiež na to, že odmietnutie študentskej finančnej podpory pre MCM určenej na štúdium v zahraničí by sa mohlo považovať za prekážku práva jeho otca na voľný pohyb, pretože ak by si bol otec tejto skutočnosti vedomý, mohlo by ho to odradiť od odchodu do Španielska.
- 7 Podľa CSN ale nie je jasné, či predmetná situácia spadá do pôsobnosti práva Únie vzhľadom na dlhý čas, ktorý uplynul od chvíle, keď otec uplatnil svoje právo na voľný pohyb. V tomto kontexte sa CSN tiež pýta, či sa migrujúci pracovník, ktorý sa vracia do svojej krajiny pôvodu, môže vo vzťahu k tejto krajine a na neobmedzený čas dovoľávať záruk uplatňovaných na migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Únie (Ú. v. EÚ L 141, 2011, s. 1).

Právny rámec a potreba rozhodnutia v prejediciálnom konaní

- 8 Finančnú podporu pre študentov, ktorú poskytuje Švédsko na účely postsekundárneho vzdelávania v zahraničí, možno poskytnúť švédskym štátnym príslušníkom a niektorým štátnym príslušníkom iných krajín.¹ V roku 2019 sa na účely postsekundárneho vzdelávania vyplatilo 26,5 miliardy švédskych korún (SEK) (približne 2,6 miliardy eur). Z uvedenej sumy bolo 2,4 miliardy SEK (približne 235 miliónov eur) vyhradených na štúdium v zahraničí.² Finančná podpora pre študentov pozostáva z grantu (študentský grant) a pôžičky (študentská

¹ Vrátane jednotlivcov, ktorých právo vyplýva z práva Únie a ktorí majú mať podľa kapitoly 1 § 4 až 7 zákona o študentskej finančnej podpore rovnaký status ako švédski štátni príslušníci.

² Suma bola vypočítaná podľa výmenného kurzu platného 11. novembra 2020.

pôžička) a jej výška je 10 860 SEK (približne 1 050 eur) na mesiac denného štúdia. Okrem toho môžu študenti získať študentské pôžičky na pokrytie istých dodatočných nákladov, ktoré sú bežne spojené so štúdiom v zahraničí. Ide najmä o školné, cestovné a poistné náklady. Študenti, ktorí majú deti, sú okrem toho oprávnení získať vyšší grant, ktorého výška závisí od počtu detí.

- 9 Vo Švédsku sa získanie študentskej finančnej podpory a jej výška neviažu na príjem rodičov alebo iné sociálne faktory. Možno ju však úplne alebo čiastočne zamietnuť v prípade študentov, ktorí majú sami príjem presahujúci istú hornú hranicu. Finančnú podporu možno študentom poskytnúť na celkové obdobie štúdia v rozsahu 240 týždňov, čo je približne 12 semestrov. S pribúdajúcim vekom sa nárok na študentskú finančnú podporu postupne znižuje a od 56. roku života tento nárok úplne zaniká. Študentské pôžičky sa musia splatiť počas obdobia, ktoré nepresahuje 25 rokov, a musia byť úplne splatené najneskôr v kalendárnom roku, v ktorom daná osoba dovŕši 60 rokov.
- 10 Študentskú finančnú podporu určenú na štúdium v zahraničí možno v zmysle kapitoly 3 § 23 ods. 1 zákona o študentskej finančnej podpore priznať v prípade, že študent má vo Švédsku pobyt nepretržite najmenej dva roky počas predchádzajúcich piatich rokov.
- 11 Ak študent nespĺňa požiadavku pobytu, možno mu študentskú finančnú podporu priznať aj v prípade, že na to sú presvedčivé dôvody v zmysle kapitoly 12 § 6b pravidiel a všeobecných usmernení CSN týkajúcich sa poskytnutia finančnej podpory pre študentov.
- 12 Vzhľadom na článok 7 ods. 2 nariadenia č. 492/2011 sa požiadavka pobytu v kapitole 3 § 23 ods. 1 zákona o študentskej finančnej podpore neuplatňuje na jednotlivcov vo Švédsku, ktorých CSN považuje za migrujúcich pracovníkov, alebo na ich rodinných príslušníkov. CSN miesto toho vyžaduje, s výnimkou prípadu, že rodinný príslušník je dieťaťom, aby na účely priznania študentskej finančnej podpory existovala väzba so švédskou spoločnosťou.³
- 13 Požiadavka pobytu sa neuplatňuje ani na jednotlivcov, vrátane švédskych štátnych príslušníkov, ktorí túto podmienku nespĺňajú a žiadajú o finančnú podporu na štúdium v zahraničí v rámci EÚ. Je to tak preto, že Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že podobné požiadavky týkajúce sa pobytu nie sú v súlade s právom na voľný pohyb štátnych príslušníkov EÚ, ktoré je upravené v článkoch 20 a 21 [ZFEÚ] (pozri v tejto súvislosti rozsudok Súdneho dvora z 24. októbra 2013, Meneses, C-220/12, EU:C:2013:683, bod 27 a citovanú judikatúru).
- 14 V druhej z uvedených situácií CSN miesto toho vyžaduje, aby na účely priznania študentskej finančnej podpory existovala väzba so švédskou spoločnosťou v zmysle kritérií vymedzených v rozsudku Súdneho dvora z 18. júla 2013 Prinz a Seeberger, C-523/11 a C-587/11, EU:C:2013:524, bod 38.

³ Vnútorne pokyny CSN, ref. 2013-113-9290 a ref. 2014-112-8426.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore

- 15 Ako bolo uvedené vyššie, CSN rozhodla, že pre MCM nemôže zo skoršieho pôsobenia jeho otca ako migrujúceho pracovníka v Španielsku vyplývať nijaký nárok na študentskú finančnú podporu štúdia v zahraničí. Okrem toho z vyššie uvedeného rozsudku vo veci Prinz a Seeberger jasne vyplýva, že členský štát môže bez ohľadu na právo na voľný pohyb štátnych príslušníkov členských štátov EÚ, ktoré je zakotvené v článkoch 20 a 21 ZFEÚ, z rozpočtových dôvodov vyžadovať, aby štátny príslušník požadujúci študentskú finančnú podporu na účely štúdia v inej krajine EÚ preukázal, že s týmto členským štátom má nejakú väzbu (pozri najmä bod 36 tohto rozsudku).
- 16 V tejto veci vzniká otázka, či požiadavku takejto väzby možno uplatniť na dieťa migrujúceho pracovníka, ktoré má pobyt v EÚ, ak sa migrujúci pracovník vrátil do krajiny pôvodu.
- 17 Podľa odvolacej rady by takáto požiadavka mohla byť v rozpore s článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 492/2011. Okrem toho uplatnenie požiadavky väzby by vzhľadom na veľkorysý švédsky systém študentskej finančnej podpory potenciálne mohlo odradiť súčasných alebo budúcich rodičov, aby ako pracovníci využili svoju slobodu pohybu zakotvenú v článku 45 [ZFEÚ].
- 18 Pokiaľ ide o tento problém, odvolacia rada zastáva názor, že obmedzenie voľného pohybu pracovníkov zakotveného v článku 45 ZFEÚ stanovením podmienky získania študentskej finančnej podpory spočívajúcej vo väzbe so spoločnosťou by malo byť zo systémových dôvodov odôvodniteľné v zmysle článku 45 ods. 3 ZFEÚ na základe rovnakých rozpočtových dôvodov, aké Súdny dvor Európskej únie akceptoval v súvislosti s podobnými podmienkami týkajúcimi sa článkov 20 a 21 ZFEÚ.
- 19 Odvolacia rada však poukazuje na to, že takýto záver nemá konkrétnu oporu v judikatúre. Existuje preto istá miera neistoty, či je priestor na odôvodnenie obmedzení voľného pohybu štátnych príslušníkov členských štátov EÚ rovnaký ako priestor pre obmedzenia voľného pohybu pracovníkov v kontexte prejednávanej veci.
- 20 Posúdenie CSN vo vzťahu k nariadeniu č. 492/2011 so sebou prináša otázku o časovej pôsobnosti ochrany, ktorá vyplýva z tohto nariadenia a týka sa vracajúcich sa migrujúcich pracovníkov, ktorí nevykonávajú cezhraničnú činnosť. Táto otázka znie, či sa takýto pracovník môže považovať za pracovníka spadajúceho do pôsobnosti osobitných záruk uvedeného nariadenia aj v prípade, že tak ako v prejednávanej veci už uplynul od jeho návratu do krajiny pôvodu dlhý čas.
- 21 Okrem toho je v takomto prípade nejasné, či z takého chráneného postavenia migrujúceho pracovníka v krajine pôvodu vyplýva, že uvedený pracovník má v súvislosti s dieťaťom, ktoré sa do krajiny pôvodu nevrátilo, silnejší nárok na študentskú finančnú pomoc určenú na štúdium v zahraničí, ako by bol nárok,

ktorý inak majú štátni príslušníci krajiny pôvodu, ktorí požiadavku pobytu nespĺňajú alebo či krajina pôvodu môže v súvislosti s takým dieťaťom primerane vyžadovať existenciu väzby s krajinou pôvodu.

- 22 Inak povedané vzniká otázka, či sa s týmto dieťaťom má z hľadiska jeho spôsobilosti byť príjemcom študentskej finančnej podpory na účely štúdia v zahraničí zaobchádzať v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 492/2011 ako so štátnym príslušníkom krajiny pôvodu, ktorý spĺňa požiadavku pobytu alebo ako so štátnym príslušníkom, ktorý túto požiadavku nespĺňa, a preto musí preukázať, že má dostatočnú väzbu s krajinou pôvodu, ak chce získať študentskú finančnú podporu na štúdium v zahraničí.
- 23 Odvolacia rada, ktorá je jednak osobitným rozhodovacím orgánom v rámci celoštátneho správneho orgánu, ktorým je ÖFS a v súlade s vnútroštátnou judikatúrou⁴ tiež vyhovuje požiadavkám, ktoré musí odvolací orgán spĺňať na to, aby mohol byť v zmysle článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach považovaný za súd alebo tribunál, a jednak súdom poslednej inštancie v otázkach týkajúcich sa priznania študentskej finančnej podpory, dospela vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti k záveru, že je nevyhnutné položiť v zmysle článku 267 tretieho odseku ZFEÚ otázku Súdnemu dvoru Európskej únie.

Otázka

- 24 Môže členský štát (krajina pôvodu) v prípade dieťaťa migrujúceho pracovníka, ktorý sa vrátil, stanoviť bez ohľadu na článok 45 ZFEÚ a článok 7 ods. 2 nariadenia č. 492/2011 a vychádzajúc pritom z rozpočtových záujmov krajiny pôvodu, požiadavku väzby uvedeného dieťa s krajinou pôvodu, aby bolo možné mu priznať študentskú finančnú podporu na štúdium v zahraničí v inom členskom štáte EÚ, v ktorom predtým pracoval jeho rodič (hostiteľská krajina), ak
- i) po návrate z hostiteľskej krajiny rodič dieťaťa žil a pracoval v krajine pôvodu najmenej osem rokov;
  - ii) dieťa svojho rodiča do krajiny pôvodu nesprevádzalo a od narodenia žije v hostiteľskej krajine a
  - iii) krajina pôvodu stanovuje rovnakú požiadavku väzby aj pre iných štátnych príslušníkov v krajine pôvodu, ktorí nespĺňajú požiadavku pobytu a žiadajú o študentskú finančnú podporu na štúdium v zahraničí v inej krajine EÚ?

⁴ Rozsudok Högsta förvaltningsdomstolen (Najvyšší správny súd, Švédsko) zo 17. marca 2015 vo veci č. 4160-14 (HFD 2015 ref. 6).